

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun.Chișinău, str.Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

15.07.21. 4-35/2-15414

09.07.2021

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28, MD – 2004

În conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, Curtea de Apel Chișinău, Vă expediază sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în vederea efectuării controlului constituționalității sintagmei „dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii sau a perceperii despăgubirii materiale” de la art. 448 alin. (2) Cod contravențional și sintagmei „dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii contravenționale sau a perceperii despăgubirii materiale” de la art. 448 alin. (3) Cod contravențional.

Anexă:

1. Cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe 1 file;
2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 9 file.
3. Copia încheierii Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 07 iulie 2021, privind admiterea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe 2 file;

**Judecător al
Curții de Apel Chișinău**

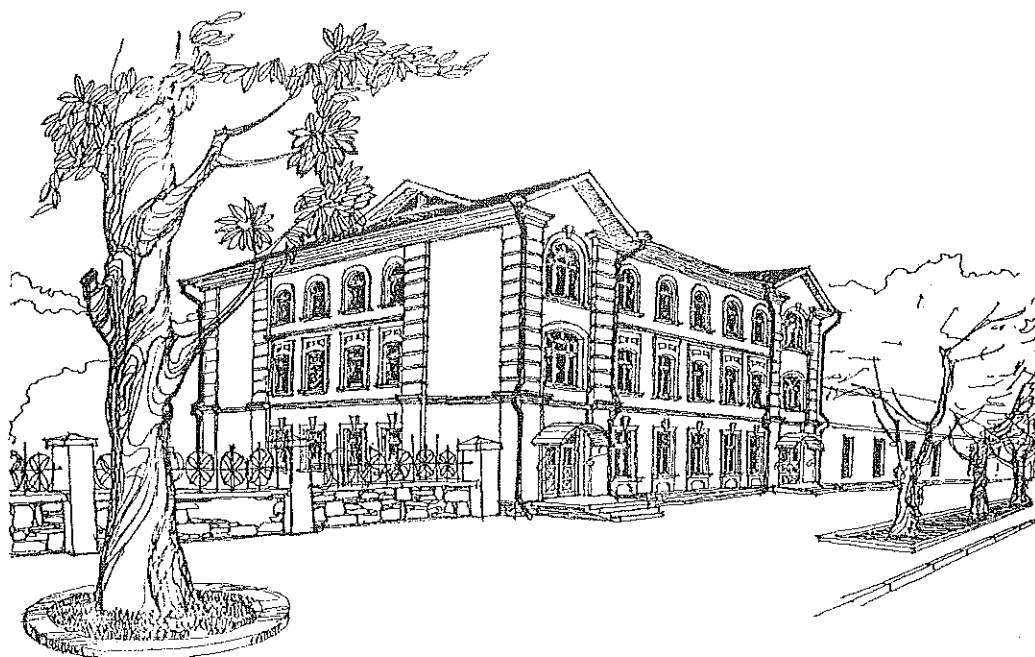

Morozaan Ghenadie

ex: Benderschi Maxim
tel: 0(22) 635 343

09:25

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA	
Intrare Nr.	1769
"27" "	07 2021

Către Curtea Constituțională a Republicii Moldova
MD-2004, mun.Chișinău, str.Alexandru Lăpușneanu 28

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate
Prezentată în conformitate
cu articolul 135 alineat 1 lit.a și lit.g din Constituție

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹

A.1. Persoană fizică

1. Boicenco

2. Nicolai

5. Reprezentant

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun²

La data de 11.07.2016 de agentul constatator al IP Centru, numele nedeslușit, a fost întocmit în privința lui Boicenco Nicolai proces-verbal cu privire la contravenție seria MAI03399863, prin care a stabilit că Boicenco Nicolai, la data de 20.06.2016 ora 15.38 a comis o faptă, care este nedeslușit de citit, în privința unor persoane, prin ce a comis contravenția prevăzută de art.69 al.1 Cod Contravențional. În baza procesului-verbal cu privire la contravenție a fost emisă decizia de aplicare a sancțiunii contravenționale amenda în mărime de 30 u.c., ce constituie 600 lei. Despre tragerea la răspundere contravențională Boicenco Nicolai nu a cunoscut și a aflat despre aceasta la comunicarea executorului judecătoresc Mașarin Anatolie la 16.07.2019, care nu deținea copia procesului-verbal cu privire la contravenție, dar o informație eliberată de MAI cu statut de document executoriu. După comunicarea respectivă a solicitat în scris remiterea copiei procesului-verbal cu privire la contravenție de la organul de poliție la 08.08.2019, pe care l-a primit post restant prin scrisoare simplă, la data de 21.08.2019.

În termenul legal a contestat procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia agentului constatator în instanța de judecată. În contestație a indicat, că procesul-verbal cu privire la contravenție ca probă este pasibil de a fi anulat, deoarece a fost întocmit în lipsa sa, cu încălcarea dreptului la apărare și cu atragerea a doi martori asistenți, polițiști, colaboratori ai aceluiaș sector de poliție și care conform informației Inspectoratului de Poliție sect.Centru, deasemeni au statut de agenți constatați.

Prin Hotărârea Judecătorei Chișinău sediul Ciocana din 04.05.2020, judecător S.Papuha, a fost respinsă ca tardivă contestația depusă de Boicenco Nicolai, fiind aplicat art.448 Cod Contravențional. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe și limitarea dreptului său de a solicita repunerea în termenul de contestare, Boicenco Nicolai a declarat recurs împotriva hotărârii primei instanțe.

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecării instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

C. Obiectul sesizării³

Boicenco Nicolai solicită verificarea constituționalității sintagmei “dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii sau a perceperii despăgubirii materiale” de la articolul 448 alineat 2 Cod Contravențional și sintagmei “dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii contravenționale sau a perceperii despăgubirii materiale” de la articolul 448 alineat 3 Cod Contravențional, Lege nr. 218 din 24-10-2008 în vederea corespunderii articolului 20, 21 și 26 a Constituției Republicii Moldova.

Potrivit articol 448 alineat 2 și 3 Cod Contravențional în cazul omiterii termenului prevăzut la alin. (1) din motive întemeiate, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii sau a perceperii despăgubirii materiale, persoana față de care a fost emisă decizia poate fi repusă în termen, la cerere, de către instanța de judecată competentă să examineze contestația. Persoana față de care a fost emisă decizia și care a lipsit atât la examinarea cauzei, cât și la pronunțarea deciziei și nu a fost informată despre decizia emisă poate contesta decizia agentului constatat și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii contravenționale sau a perceperii despăgubirii materiale.

Potrivit articol 20 a Constituției Republicii Moldova

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Potrivit articol 21 a Constituției RM

Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Potrivit articol 26 a Constituției Republicii Moldova

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

Prin efectele sintagmei “dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii sau a perceperii despăgubirii materiale” de la articolul 448 alineat 2 Cod Contravențional și sintagmei “dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii contravenționale sau a perceperii despăgubirii materiale” de la articolul 448 alineat 3 Cod Contravențional, se încalcă prevederile articolelor 20, 21 și 26 a Constituției Republicii Moldova, care acordă dreptul de liber acces la justiție a persoanei, la prezumția nevinovăției și la apărare.

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale *ratione materiae*. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

Potrivit art.448 al.1 Cod Contravențional termenul de contestare a deciziei agentului constatator este de 15 zile de la data emiterii acesteia sau, pentru părțile care nu au fost prezente la ședința de examinare a cauzei contravenționale, de la data înmînării copiei de pe decizia respectivă în condițiile art. 447¹ alin. (8). Astfel, legea contravențională clar stabilește momentul de la care începe să curgă termenul de contestare a deciziei agentului constatator – data emiterii sau a înmînării ei. În cazul examinat, aplicarea art.448 al.2 și 3 Cod Contravențional încalcă dreptul lui Boicenco Nicolai la liberul acces la justiție și dreptul la apărare, deoarece, în lipsa aducerii lui la cunoștință a procesului-verbal cu privire la contravenție și deciziei agentului constatator pe suportul original al actului contravențional, conform art.443 al.9 Cod Contravențional, îl decade din dreptul de a contesta această decizie, dacă termenul de contestare este legat de inițierea unei proceduri de executare silită, atunci cînd el nu cunoștea nici de faptul tragerii la răspundere contravențională, nici de faptul intentării unei proceduri de executare silită în privința sa. În acest mod, el va suporta efectele unor acte de care nu este responsabil și nu va avea opțiunea de admitere a cererii sale de repunere în termenul de contestare a actului acuzator, or acest drept este limitat de normele legale contestate.

Astfel, prima instanță a plasat în situație dezavantajantă pe Boicenco Nicolai, aplicînd față de contestația acestuia prevederile legale, ce din start limitează dreptul său de acces la justiție, la prezumția nevinovăției și la apărare. Mai mult ca atît, constatînd că procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia de sancționare au fost aduse la cunoștința lui Boicenco Nicolai la data de 21.08.2019 pentru prima dată, prima instanță nu a indicat cu certitudine o dată calendaristică care ar reprezenta termenul limită pentru contestare, de ce anume data respectivă. Aceasta s-a datorat legării termenului de contestare de procedura de executare silită a sancțiunii amenzii și nu de data la care decizia de sancționare a fost adusă la cunoștința contravenientului.

În cadrul examinării cauzei în prima instanță Boicenco Nicolai a indicat la probe certe ce duc la nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenție, iar anume înscrisurile remise de Inspectoratul de Poliție sect.Centru, potrivit cărora preinșii martori Sîrghi Ion și Garea Lucian sînt colaboratori de poliție, angajați ai aceluiaș sector de poliție a Inspectoratului de Poliție sect.Centru, sînt colegi de serviciu cu agentul constatator care a întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție și au statut de agenți constatatori. Prin urmare, de agentul constatator a fost admisă o încălcare la imputarea vinovăției de comitere a preinșei contravenții lui Boicenco Nicolae, ce se confirmă și prin concluziile Curții

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

Supreme de Justiție în Recomandarea nr.72 „cu privire la recunoașterea colegului de serviciu al agentului constatator în calitate de martor în procedura contravențională”. Sub acest aspect și pe marginea acestor probe prima instanță nu s-a expus în nici un fel, cu toate că ele indică cert la încălcarea art.425 al.6 lit.c Cod Contravențional – probele puse la baza procesului contravențional au fost obținute cu încălcarea dreptului la apărare a lui Boicenco Nicolai și urmau să fie excluse din dosar, or, potrivit art.425 al.2 Cod Contravențional procesul-verbal cu privire la contravenție are statut procesual de probă.

Prin urmare, aplicarea de instanța de judecată a normelor legale contestate, a redus dreptul lui Boicenco Nicolai de examinare a cauzei sale în fond ca exprimare a dreptului de liber acces la justiție, cu acordarea unor garanții suficiente apărării sale ca exprimare a dreptului la prezumția nevinovăției, precum și formularea și susținerea contestării în fond ca drept la apărare, toate împreună ca drepturi garantate de art.20, 21 și 26 a Constituției. În cumul, în opinia noastră, au condus la încălcarea dreptului lui Boicenco Nicolai la un proces echitabil și un recurs efectiv, garantate de art.6, 13 CtEDO.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

Articol 20 a Constituției Republicii Moldova - Dreptul de liber acces la justiție.

Stabilirea unor termeni nelegați de acțiunile probate, personale ale contravenientului, pentru contestarea deciziei agentului constator de tragere la răspundere contravențională împiedică admisibilitatea contestației depuse în baza art.448 al.1 Cod Contravențional pentru examinare în fond, iar soluția asupra cauzei ce se judecă urmează a se emite pe temei strict procesual – tardivitatea. Totodată, prevederile legale contestate nu permit instanței de judecată acționarea plenipotențiară la examinarea chestiunii privind repunerea contestației în termenul de contestare.

Articol 21 a Constituției Republicii Moldova - Prezumția nevinovăției

Aplicarea tardivității în cazul în care instanța de judecată nu are opțiunea de a decide plenipotențiar asupra chestiunii de repunere în termenul de contestare a deciziei agentului constator, atunci când această decizie nu a fost înmînată contravenientului cu respectarea art.443 al.9 Cod Contravențional, dar despre existența ei a fost adusă la cunoștință doar ca conținându-se în fișa de executare remis de organul de poliție executorului judecătoresc, împiedică pe Boicenco Nicolai să-și susțină cauza în fond în fața instanței de judecată. La caz, existînd temeieri de achitare a contravenientului, care a fost tras la răspundere contravențională în baza unor probe anulabile, și respectiv reabilitarea sa contravențională, el este lipsit de dreptul la prezumția nevinovăției, deoarece garanțiile necesare apărării sale nu îi pot fi oferite.

Articol 26 alineat 1 și 2 a Constituției Republicii Moldova – dreptul la apărare

În cazul neînmînării deciziei agentului constator cu respectarea art.443 al.9 Cod Contravențional, dar aducerea la cunoștință despre existența ei de executorul judecătoresc, care deasemeni nu dispune de decizie, dar exclusiv de documentul executoriu ca fișă expediată de organul afacerilor interne, contravenientul nu are posibilitatea pregătirii contestației cu respectarea dreptului la apărare, or, în acest caz el este plasat în situația de neștiință asupra materialelor ce-l incriminează. Adică, contravenientul nu cunoaște la concret acuzația adusă, deoarece nu dispune de actul de acuzare – procesul-verbal cu privire la contravenție, respectiv nu poate forma imediat și eficient, în termenul de contestare, strategia și tactica de apărare.

Din argumentele aduse, nu se poate desprinde că normele legale contestate urmăresc un scop suficient de întemeiat și acoperă neîncălcarea dreptului reclamantului la un proces echitabil și la un recurs efectiv. Deasemeni, nu putem urmări legătura rațională dintre ingerința normelor legale contestate în dreptul reclamantului la un proces echitabil și la un recurs efectiv cu scopul de a accelera finisarea procesului contravențional, inclusiv pentru faza executării silite, respectiv o considerăm neproportională scopului urmărit. Corectarea situației o vedem prin declararea neconstituționalității prevederilor legale contestate, astfel încît doar instanța de judecată, în mod independent, va putea decide, în funcție de probe, asupra restabilirii termenului de contestare.

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)⁶

Materialele cauzei contravenționale

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va enumera documentele relevante (extrasul cu prevederile normative contestate, alte hotărâri sau decizii ale Curții Constituționale cu un obiect similar, alte hotărâri sau decizii cu obiect similar pronunțate de alte curți constituționale, jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, studii de drept comparat), pe care le va anexa.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁷

Declar pe propria onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice.

Avocat Fediuc Valentin, în interesele lui Boicenco Nicolai

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'V' followed by a long horizontal line, is written over a circular blue stamp. The stamp contains the text 'AVOCAT FEDIUC VALENTIN' and 'SIGENȚA LA NR. 004'.

⁷ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

Dosarul nr.4r-1929/20
1-19146732-02-4r-16092020

ÎNCHEIERE

07 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău, în componența:

Președintele de ședință

Teleucă Stelian

Judecătorii

Cecan Silvia și Morozaan Ghenadie

Cu participarea:

Agentului constatator

Avocatului

Fediuc Valentin

Victima

Leșan Nicolae

juducând în ședință judiciară publică, sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de avocatul Fediuc Valentin în interesele lui Boicenco Nicolai, în cadrul cauzei contravenționale la contestația înaintată de Boicenco Nicolai împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție din 11.07.2016, Colegiul penal –

A C O N S T A T A T:

1. În procedura Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău se află la examinare în ordine de recurs, recursul declarat de avocatul Fediuc Valentin în interesele lui Boicenco Nicolai împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 04.05.2020, de respingere ca tardivă a contestației depuse împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție din 11.07.2016 și a deciziei de sancționare.
2. Pe parcursul examinării cauzei, avocatul Fediuc Valentin în interesele lui Boicenco Nicolai a depus sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, solicitând Înaltei Curți verificarea constituționalității sintagmei „dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii sau a perceperii despăgubirii materiale” de la art.448 alin.(2) Cod contravențional și sintagmei „dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii contravenționale sau a perceperii despăgubirii materiale” de la art.448 alin.(3) Cod contravențional.
3. Examinând materialele cauzei, în special a sesizării în speță, ținând cont de opinia participanților la proces, Colegiul penal consideră necesar de a admite sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, din următoarele considerente.

4. Potrivit art.342 Cod de procedură penală, toate chestiunile care apar în timpul judecării cauzei se soluționează prin încheiere a instanței de judecată. Încheierile privind măsurile preventive, de ocrotire și asiguratorii, recuzările, declinarea de competență, strămutarea cauzei, dispunerea expertizei, precum și încheierile interlocutorii, se adoptă sub formă de documente aparte și se semnează de judecător sau, după caz, de toți judecătorii din completul de judecată. Încheierile instanței asupra celorlalte chestiuni se includ în procesul-verbal al ședinței de judecată. Încheierile date pe parcursul judecării cauzei se pronunță public.

5. Relevante speței sunt prevederile pct.83 din Hotărârea Curții Constituționale din 09.02.2016, care stabilesc că, verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale.

6. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82, care la rândul său prevede că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții, și anume, dacă obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

7. Pct.107 din Hotărârea Curții Constituționale din 09.02.2016, prevede că în temeiul art.135 alin.(1) lit. a) și lit. g), sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale, de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza. O astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor și soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale.

8. Respectiv, verificând întrunirea în cererea înaintată de către partea recurentă în cadrul ședinței de judecată, a condițiilor enumerate în Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr.2 din 09.02.2016, Colegiul penal a ajuns la concluzia de a admite cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de avocatul Fediuc Valentin în interesele lui Boicenco Nicolai cu privire la verificarea constituționalității: sintagmei „dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii sau a perceperii despăgubirii materiale” de la art.448 alin.(2) Cod contravențional și sintagmei „dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii contravenționale sau a perceperii despăgubirii materiale” de la art.448 alin.(3) Cod contravențional.

9. În conformitate cu art.7, 342, 364 Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,-

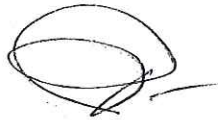
DISPUNE:

Admite sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de avocatul Fediuc Valentin în interesele lui Boicenco Nicolai, pentru verificarea sintagmei „dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii sau a perceperii despăgubirii materiale” de la art.448 alin.(2) Cod contravențional și sintagmei „dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii contravenționale sau a perceperii despăgubirii materiale” de la art.448 alin.(3) Cod contravențional.

Expediază în adresa Curții Constituționale a Republicii Moldova, sesizarea de ridicare a excepției de neconstituționalitate înaintată de către avocatul Fediuc Valentin în interesele lui Boicenco Nicolai.

Încheierea nu este susceptibilă de a fi atacată.

Președintele ședinței:

Teleucă Stelian

Judecătorii:

Cecan Silvia

Morozan Ghenadie

